

Vergaderjaar 1985–1986 Nr. 26c

16 530

Nadere wijziging van enige sociale verzekeringswetten, de Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfspensioenfonds en enige fiscale wetten in verband met het misbruik van rechtspersonen

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR JUSTITIE, VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID EN VOOR FINANCIËN¹

Vastgesteld 2 mei 1986

De leden van de **C.D.A.**-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de *memorie van antwoord*. Zij wilden dit voorstel van wet nog aan een nader onderzoek onderwerpen. Deze leden waren van oordeel dat een onderbouwing van de noodzaak van het tweede misbruikontwerp naast het derde misbruikontwerp bij voorkeur niet met name gebaseerd zou dienen te worden op het weerleggen, c.q. afzwakken van een aantal bezwaren die tegen het tweede misbruikontwerp door de Commissie van der Grinten zijn ingebracht. Zij waren overigens van oordeel dat ook van het derde misbruikontwerp een goede preventieve werking mag worden verwacht onder meer ook ten aanzien van het *bijhouden van een behoorlijke administratie* terwijl daarnaast ook voor belastingschulden en premieschulden het derde misbruikontwerp een bijzonder belang heeft vanwege het aan die belasting- en premievorderingen verbonden recht van voorrang. Het uitwinnen van de nieuwe aansprakelijkheden onder het derde misbruikontwerp zal in vele gevallen in het bijzonder strekken niet ten gunste van gewone crediteuren, doch ten gunste van de preferente vorderingen van de ontvanger en van de bedrijfsvereniging. Indien derhalve ten verzoeken van de fiscus en/of bedrijfsvereniging het faillissement van een vennootschap zou kunnen worden uitgelokt waarbij zij dan derhalve niet zouden behoeven te wachten op het initiatief van een of meer andere derden (benadeelden), die mogelijk wijze in het duister zouden tasten en om die reden geen faillissement zouden aanvragen, dan zijn waarschijnlijk de belangen van fiscus en bedrijfsvereniging door het derde misbruikontwerp reeds voldoende gewaarborgd. Dit zou anders beoordeeld dienen te worden indien de beoogde toegevoegde waarde van het tweede misbruikontwerp met name daarin zou zitten dat de fiscus c.s. juist op basis daarvan in de gelegenheid zouden zijn om, na het moment waarop een melding is gedaan, doch vóór het moment waarop het faillissement van de betrokken vennootschap zou zijn uitgesproken, middels een voorrangbehandeling, derhalve per definitie ten koste van de belangen van andere schuldenaren, haar eigen vorderingen reeds in omvang te kunnen doen terugbrengen. De vraag blijft dan echter of zulks, gelet op de belangen van die andere crediteuren redelijk is te achten.

In dat verband is in de schriftelijke stukken de stelling ontwikkeld dat de versterking van de positie van fiscus c.s. door middel van het verkrijgen

¹ Samenstelling:

Justitie: Mw. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (CDA), voorzitter, Wagemakers (CDA), Kuiper (CDA), Mw. J. H. B. van der Meer (PvdA), Van Veldhuizen (PvdA), Burkens (VVD), Heijne Makkreel (VVD), Glastra van Loon (D'66), Mw. Van Leeuwen (PSP), Hoekstra (CPN), Abma (SGP), De Gaay Fortman (PPR), Schuurman (RPF) en Van der Jagt (GPV).

Sociale Zaken en Werkgelegenheid: Franssen (CDA), (voorzitter), Van Dalen (CDA), Mw. Uijterwaal-Cox (CDA), Van de Zandschulp (PvdA), Oskamp (PvdA), Heijmans (VVD), Van Tets (VVD), Mw. Vonhoff-Luijendijk (VVD), Mw. Bischoff van Heemskerck (D'66), Mw. Van Leeuwen (PSP), Hoekstra (CPN), Barendregt (SGP), De Gaay Fortman (PPR), Schuurman (RPF) en Van der Jagt (GPV).

Financiën: Christiaanse (CDA), voorzitter, Von Meijenfheldt (CDA), Kiers (CDA), Zoon (PvdA), Simons (PvdA), Van Graafeiland (VVD), Van Tets (VVD), Mw. Bischoff van Heemskerck (D'66), Vogt (PSP), Hoekstra (CPN), Barendregt (SGP), De Gaay Fortman (PPR), Schuurman (RPF) en Van der Jagt (GPV).

van die voorrangbehandeling een lijn zou doortrekken die in ons recht reeds is neergelegd zulks omdat immers een premie- en belastingschulden een hoge preferentie is toegekend. De aan het woord zijnde leden hadden de indruk dat er wellicht tussen die preferentie en de hier aan de orde zijnde voorrangbehandeling een aantal wezenlijke verschillen bestaan.

Immers, in een faillissementssituatie is er in beginsel sprake van een eindstadium die zowel voor preferente als concurrente crediteuren kenbaar is. De meldingsplicht speelt echter in een voorstadium en heeft tot gevolg dat de fiscus c.s. geïnformeerd wordt over de financiële toestand van de betreffende schuldenaar voordat de andere crediteuren daarvan (formeel) kennis dragen. Bij een eindstadium zoals in een faillissementssituatie, is voortzetting van activiteiten ten gunste van bepaalde schuldeisers en ten koste van andere schuldeisers uitgesloten. De voorrangbehandeling lijkt daar echter juist op gericht.

Ook de positie van fiscus c.s. ten opzichte van de belangen van separatisten en leveranciers onder eigendomsvoorbehoud is tijdens de voorrangbehandeling wezenlijk anders dan in een faillissementssituatie. In die laatste situatie kan immers de hoge preferentie van premie- en belastingschulden die belangen, afgezien van bodembeslag, niet deren. De aan het woord zijnde leden zagen gaarne commentaar van de minister op deze beschouwingen tegemoet. Zij ontvangen in dat verband ook nog gaarne alsnog een antwoord op de vraag of de zorgvuldigheidsnorm zoals omschreven op pagina 3 van het voorlopig verslag ook geldt voor fiscus c.s. bij de uitvoering van activiteiten ter effectuering van hun voorrangbehandeling.

Niet geheel duidelijk was deze leden de zinsnede op pagina 6 van de memorie van antwoord inhoudende dat als de financiële bestuurder, aan wie bepaalde duidelijke instructies zijn gegeven om andere bestuurders regelmatig op de hoogte te houden, zich niet aan die afspraken houdt, dan een beroep op de laatste zin van artikel 16 d lid 3 niet zal kunnen slagen. Hoe moet deze zinsnede begrepen worden in combinatie met de zinsnede op pagina 5 van de memorie van antwoord dat het met een interne taakverdeling echter moeilijk lijkt te verenigen dat de bestuurders elkaar onderling gaan controleren en gaan verifiëren of gedane mededelingen wel op waarheid berusten. Is wellicht met de voormelde zinsnede op pagina 6 bedoeld dat een zodanig beroep niet zal kunnen slagen indien de financiële bestuurder zich niet aan de afspraken houdt en de andere bestuurders daarvan wetenschap dragen dan wel dat redelijkerwijze kunnen vermoeden.

Op pagina 8 van de memorie van antwoord wordt mede met beroep op Asser-Maeyer de opvatting verdedigd dat artikel 20 lid 2 WvK zodanig moet worden uitgelegd dat een commanditaire vennoot ook niet intern het beleid mag bepalen of mede bepalen als ware hij een beherende vennoot. De aan het woord zijnde leden attendeerden er op dat deze opvatting in de literatuur omstreden is, met name niet wordt gedeeld door Slagter in zijn «Compendium van het Ondernemingsrecht» en Mohr in zijn boek «Maatschap Vennootschap onder firma en Commanditaire Vennootschap» en daarnaast in strijd lijkt te zijn met artikel 7.13.3.1 lid 2 en 3 Nieuw BW, welk artikel inhoudt dat een commanditaire vennoot eerst aansprakelijk is wanneer hij handelt ten name van de vennootschap als ware hij beherend vennoot. Acht de minister het wenselijk dat over deze kwestie derhalve onduidelijkheid bestaat zolang het Nieuw BW nog niet is ingevoerd en, indien de opvatting van de minister gedurende die periode gevolgd zou worden, in ieder geval een wijziging terzake zou optreden nadat het Nieuw BW is ingevoerd?

De aan het woord zijnde leden wilden voorts nog stilstaan bij de inhoud van artikel 16 lid 11. In de zogenaamde paulianabepalingen waarnaar verwezen wordt, wordt steeds geeist dat ofwel aangetoond wordt de wetenschap van benadeling bij de wederpartij dan wel wordt in bepaald omschreven situaties de wetenschap van benadeling bij wederpartij dan

wel wordt in bepaald omschreven situaties de wetenschap van benadeling bij die wederpartij vermoed aanwezig te zijn waartegen dan echter tegenbewijs openstaat. Het was deze leden voornamelijk niet duidelijk welke zakelijke argumenten ten grondslag liggen aan deze keuze om in dit geval van dat straffen af te wijken. Deze leden achter het in gelijke mate als bij de situaties aan de orde in de overige paulianabepalingen, zeer wel voorstelbaar dat de wederpartij van de bestuurder niet wist en ook niet had kunnen weten dat van de rechtshandeling benadeling van deze betreffende schuldeisers het gevolg zou zijn. Zij zagen gaarne nog enige toelichting van de minister tegemoet.

Vertrouwende, dat de regering bereid is op het vorenstaande vóór de openbare beraadslaging schriftelijk te antwoorden, achten de commissies die beraadslaging voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie voor Justitie,
Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn

De voorzitter van de commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Franssen

De voorzitter van de commissie voor Financiën,
Christiaanse

De griffier voor het verslag,
Mevrouw Dijkstra-Liesveld